Spremljevalni program bo zaradi spreminjajočih se epidemioloških razmer objavljen naknadno na spletni strani Loškega muzeja.

Loški muzej

Kolofon razstave:
DK: Trn

27. 1.–20. 3. 2022
Galerija Ivana Groharja
Loški muzej Škofja Loka

Zanj: Aleksandra Saša Nabergoj
Kustosa: Boštjan Soklič, Katerina Mirović
Oblikovanje: Kolektiv Dva
Prevod: Mateja Žuraj
Tehnična ekipa: Vida Grah, Boris Krajnc

TRN

DK

Galerija Ivana Groharja
27. 1.–20. 3. 2022
Kustosa: Boštjan Soklič, Katerina Mirović

V Galeriji Ivana Groharja se z izborom iz ikonične serije barvnih fotografij, ki nosi naslov *Trn*, predstavlja uveljavljeni slovenski umetniški fotograf DK. Njegovo izvirno konceptualno zasnovo poleg fotografij sestavlja niz prostorskih artefaktov (namizni nogomet, ohranjene smeti, cigaretni ogorki, zavržene pločevinke idr.), de facto »izposojenih« iz prehodnih let med 20. in 21. stoletjem in v sodobni čas na pričujočo razstavo »prenesenih« iz »kultnih« prostorov na območju AKC Metelkove mesta v Ljubljani. Serija *Trn*, nastala v produkciji Strip Core/ Forum Ljubljana in v sodelovanju z Mestno galerijo Ljubljana sicer že leta 2002, je tokrat prvič postavljena na ogled v Škofji Loki. Fotograf DK je konceptualno zgodbo zasnoval na podlagi večletnega dokumentiranja – subjektivnega zgodovinjenja dogajanja v prostorih na Metelkovi, projekt *Trn* pa je bil zaradi umetniške teže, pomenljivosti in aktualne tematike takoj po svojem nastanku uvrščen na glavno razstavo festivala Noorderlicht v mestu Groningen na Nizozemskem leta 2002, uspešno pa je bil tudi predstavljen na odprtju mednarodnega festivala Refract v Beogradu leta 2006, v Fotogalerie Wien na Dunaju leta 2013 ter v mnogih drugih slovenskih krajih.

Figuralni cikel *Trn* sestavlja 20 fotografij v velikem formatu, ki nam odstirajo avtorjev luciden pogled na dogodke in protagoniste izrazito specifične »underground« scene na Metelkovi. Tako v prvem kot drugem galerijskem prostoru so fotografije obnemoglih in omamljenih potrošnikov nočnega življenja iz klubov Metelkove mesta vpete v široke okvirje, ki simbolično ponazarjajo vrata v »svet drugačnih zaznav«. Kot svojevrstni mentalni zasloni še dodatno izpostavljajo vpoglede v obskurne rituale običajnih ljudi na robu družbe v neobičajnih psihofizičnih stanjih – poosebljene (a hkrati razosebljene) akterje podzemlja, samoodtujitve in praznine, (v širšem sociološkem kontekstu) brez enakih možnosti in dostojanstva. Po besedah slovenske filozofinje, teoretičarke in kritičarke na področju umetnosti prof. Marine Gržinić *Trn* projekt fotografskega raziskovanja stranskih učinkov drvenja od prehodnega postsocializma v nori globalni kapitalizem. *Trn* je naperjen naravnost proti postsocialističnemu slepemu sprejemanju svetle prihodnosti, ki jo obljublja kapitalizem. Skrita ob tej blazni poti k svetli prihodnosti ležijo ranljiva telesa posameznikov, brezizhodno zadušena z drogami in alkoholom; kot truplo. Brez vsakih možnosti. Te mlade duše so prebodene s snovmi, ki jim omogočajo hitro pozabo in padec globoko v transzombijske sfere.

Radikalnost v popisovanju obrobnega sveta, v katerem vladajo obstranci, brezdomci, odvisniki in sploh duševno občutljivejši, je osrednja tema DK-jevih fotografskih »pokrajin«. Avtor dokumentira kolaps v osamo in s tem portretira sociološko-socialno situacijo naše družbe, ki se od časa nastanka sklopa fotografij *Trn* do danes ni kaj dosti spremenila. Fotograf natančno popisuje stvarnost zgodnjih jutranjih ur ljudi na obrobju družbe, kakršna je v resnici. Banalna in v teku vsakdana surova realnost gledalcu kaže družbeno dno ljudi brez identitete in brezupne razmere kot posledice socialne izključenosti. Četudi blodeč po grdem dnu, je cikel estetsko dovršen krik po človeškem dostojanstvu in človeka vrednem življenju, ki se pridušeno oglaša med smradom po odpadkih in gostim zidom iz cigaretnega dima. DK kot kronist žalostnih prizorov na simboličnem nivoju razbija temelje enoumja, dogmatične resnice in družbene ideologije, ki ji pojav naraščajoče osamljenosti med ljudmi (še posebej med mladimi) ustreza, ker onemogoča aktivne socialne povezave. DK-jev *Trn* vivisektično natančno razkriva občutja pozabe in izkušnjo bede v od sveta pozabljenih zakajenih klubskih prostorih Metelkove mesta in jasno predoča tipe socialne izključenosti upodobljencev iz delovnega življenja (brezposelnost), potrošniške družbe (revščina), družbe (osamljenost) ter njihovo odrinjenost od mehanizmov moči in vpliva (kulturna marginalizacija).

DK-jeva voajerska zapažanja se hkrati ozirajo v polje dokumentarne fotografije in njenega izrazito avtorskega pristopa. V ciklu *Trn* fotografijo poveže s širšim kontekstom sodobne umetnosti in se tako zavestno oddalji od brezdušne digitalno prazne, a sila sofisticirane ter žanrsko razdrobljene fotografske visoke umetnosti, ki izgublja povezavo z realnim življenjem. Kot konceptualni in postkonceptualni umetnik DK v polnosti razvija samosvoj sociološko predznačen fotografski diskurz, diametralno drugačen od neoavantgardnih in modernističnih fotografskih pristopov. Njegove fotografije nam kažejo več od tistega, kar vidimo, ker preko izrazne neposrednosti (četudi statične) vzpostavljajo posebno vibracijsko komunikacijo z upodobljeno tematiko, vzeto iz specifičnega urbanega prostora. V primeru serije *Trn* nas prizori omamljene mladeži šokirajo, a nas ob tem, nabite z efektno uravnoteženimi likovnimi prvinami, ki pripomorejo k estetskemu učinku, magnetično pritegnejo. Ne glede na tematiko so psihedelično ožarjeni liki sugestibilni nosilci vsebine, ki jo avtor polaga pred gledalca, da bi dojel njegove intenzivne, a subtilne vizualne komentarje brezupa, o katerem se kaj dosti ne govori. Čeprav so fotografije iz cikla *Trn* starejše od dveh desetletij, so še vedno aktualne prav tako kot v času, ko so nastajale. Problemi ostajajo, le bolj so skriti pod preprogo. Najbrž se scene, identične tistim iz sklopa *Trn*, danes odvijajo »v živo« tudi v manjših provincialnih slovenskih krajih.

Razstava je v svoji pomenljivosti večplastna. Lahko jo doživimo kot pretresljiv prikaz brezizhodnosti, kot ekspresionistični fotografski moment dogodkov znotraj subkulturnih socialnih združb, kot pretresljive podobe z močnimi vizualnimi učinki ali pa kot poglobljena vizualna razmišljanja o vprašanjih v povezavi s pomeni bivanja, brezizhodnim stanjem v sodobni družbi, fiktivnejši od fikcije. Sooča nas s subjektivnim, a hkrati analitičnim umetniškim pristopom, izpolnjenim z ostrim zrenjem in prodornim opazovanjem; umetnika postavlja v vlogo voajerja, ki prihaja v intimni prostor drugih tiho. In tako tudi odide.

DK s svojimi zaključenimi ali razvijajočimi se umetniškimi sklopi ter tudi s fotografsko prostorsko instalacijo *Trn* v Galeriji Ivana Groharja dokazuje, da je eden od najpomembnejših tvorcev vizualne identitete ljubljanske alternativne kulture od 90. let prejšnjega stoletja do današnjih dni. S svojimi konceptualnimi fotografskimi projekti se je že zdavnaj vpisal v zgodovino slovenske umetnosti.

Boštjan Soklič, kustos Loškega muzeja Škofja Loka

Loški muzej

DK (1970)

DK (1970) je eden vidnejših slovenskih umetniških fotografov. Izhaja iz analogne črno-bele fotografije, a je dejaven tudi na področju barvne in digitalne fotografije. Gre za ustvarjalca tako imenovane ljubljanske alternativne scene. Je tudi njen dokumentarist in občasni performer. Kot vizualni umetnik združuje različne načine in pristope, jih spaja ter aktualizira v kontekstu sodobne umetnosti. Svoja po večini vsebinsko povezana dela razstavlja v ciklih. Po potrebi se poslužuje tudi novih tehnologij. V teku let je ta izjemno selektiven in perfekcionistično usmerjen fotograf razvil nezamenljivo originalen, s socialnim predznakom zaznamovan fotografski opus, ki izstopa iz slovenske fotografske produkcije.

DK se je sprva šolal na Famous Photographers School v Münchnu, nato na univerzi v Kölnu. Najbolj je znan po portretih glavnih akterjev AKC Metelkove iz serije *Lice*, ki so bili leta razobešeni po metelkovskem obzidju. Projekt *Trn* je veliko predstavljal, leta 2008 pa je imel retrospektivno razstavo v prostorih Mestne galerije Ljubljana. Je tudi član ljubljanskega Strip Cora in prejemnik mnogih prestižnih nagrad za fotografijo. Že leta 1997 je za fotografije iz cikla *Abelov rod* na mednarodni fotografski razstavi Goodbye Twentieth Century prejel prvo nagrado Profesionalnih fotografov Evrope v kategoriji umetniške fotografije. Leta 1999 je prejel štipendijo avstrijskega KulturKontakta, leta 2004 pa delovno štipendijo Ministrstva za kulturo in nagrado Nikola Tesla Medaille, ki jo podeljuje Raum & Zeit (Ehlers Verlag GmbH). S svojimi posamičnimi deli in konceptualnimi projekti je sodeloval na številnih razstavnih prizoriščih in festivalih doma in po svetu, med drugim na izboru Sto let akta na Slovenskem, na Bienalu San Paolo, v DOMGK Atelier v Münchnu, Galeriji Kapelica, Narodnem muzeju Slovenije, v okviru programa evropske kulturne prestolnice na Kronborgu v Kopenhagnu itd.